

PROCESUL DE PLANIFICARE STRATEGICĂ ÎN CADRUL AUTORITĂȚILOR PUBLICE CENTRALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

STRATEGIC PLANNING PROCESS WITHIN CENTRAL PUBLIC AUTHORITIES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

CZU: 005:354(478)

[https://doi.org/10.52327/1813-8489.2022.4\(116\).07](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2022.4(116).07)

Tatiana TOFAN,
doctor în economie, conferențiat universitar,
Universitatea de Stat din Moldova

Vasile TOMUZ,
doctorand,
Universitatea de Stat din Moldova

SUMMARY

The last years marked significant changes in the field of public administration in the Republic of Moldova. All interested parties and involved in the administration process, through joint effort, contribute to the process of development and modernization of public administration, to ensure the provision of quality public services to citizens. Understanding and applying the tools and methods of strategic and operational planning, strategic management in the public sector of the Republic of Moldova have become absolutely necessary for institutional development and the improvement of administrative capacity at the central level.

Keywords: *strategic planning, government, reform, strategy, ministry, public administration.*

Noul statut internațional al Republicii Moldova de stat candidat la Uniunea Europeană impune elaborarea și adoptarea unei strategii naționale care să asigure într-un orizont clar de timp îndeplinirea obiectivului major de pregătire pentru aderare la marea familie europeană.

Republica Moldova are nevoie, bineînțeles, de o Strategie și de o Agendă de dezvoltare durabilă pe termen scurt și mediu, care va trebui să țină cont de impactul regional și de criza economică globală și care, dintr-o perspectivă imediată, să propună soluții viabile pentru menținerea economiei pe linia de

plutire și a stabilității sociale, mai ales în sezonul rece care se apropie.

Guvernul, în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Legea cu privire la Guvern și Legea nr. 98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate, direcționează și coordonează activitatea ministerelor și altor autorități administrative centrale. În acest scop, Guvernul determină obiectivele strategice de dezvoltare și prioritățile de realizare a politicii statului în domeniile corespunzătoare de activitate [1].

Programul de activitate al Guvernului este actul politic de bază care determină principalele obiective de dezvoltare a țării în perioada mandatului pentru care a fost investit Guvernul, corelate cu prioritățile strategice ce derivă din Strategia națională de dezvoltare și alte documente strategice de politici, precum și cu angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova, în special cu cele privind integrarea europeană.

Pentru realizarea Programului său de activitate, Guvernul elaborează și aprobă Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia, determină obiectivele și direcțiile strategice ale politicii statului și căile de realizare ale acestora în domeniile de activitate de care este responsabil, elaborează și prezintă spre examinare Parlamentului politica bugetară-fiscală și proiectele de lege cu privire la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și al fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, precum și întreprinde orice alte acțiuni necesare pentru realizarea politicii statului în domeniile de activitate atribuite prin lege în competența Guvernului.

Prin programul său de activitate, elaborat în vederea realizării obiectivelor de dezvoltare durabilă setate în Programul de guvernare „Moldova vremurilor bune”, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.88/2021, Guvernul actual și-a asumat angajamentul să continue eficientizarea administrației publice pentru a oferi cetățenilor servicii la cel mai înalt nivel în conformitate cu practicile democrațiilor europene [9].

În acest context, executivul a aprobat prin HG nr. 653 din 23.09.2022, Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” – documentul național de viziune strategică pe termen lung, care indică direcțiile de dezvoltare a țării și care adaptează prioritățile, obiectivele, indicatorii și țintele angajamentelor internaționale asumate de către Republica Moldova la contextul național. SND propune o viziune de dezvoltare centrată pe om, unde omul este beneficiar, nu resursă sau instrument al dezvoltării. Strategia va contribui la definirea unei serii de intervenții prioritare – regulatorii, instituționale, bugetare, investiționale, educaționale, care vor avea impact pozitiv direct asupra bunăstării și vor valorifica potențialului oamenilor pe plan antreprenorial, educațional, cultural, productiv.

Obiectivele de dezvoltare stabilite în SND derivă din conceptul modern de calitate a vieții și problemele majore identificate la nivel național, trasând o legătură directă între aspirațiile de bunăstare și politicile care vor contribui la îndeplinirea acestor 10 obiective.

Conform Strategiei, va fi asigurată implementarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile

productive, crearea de locuri de muncă decente, antreprenoriatul, creativitatea și inovația, creșterea întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin accesul la servicii financiare. Strategia „Moldova Europeană 2030” este un document vizionar, dar cu acțiuni concrete și realizabile, fiind ancorată în programele de finanțare planificate pentru Republica Moldova în următorii ani. *În perioada iulie-august 2022, proiectul Strategiei a fost consultat public. Peste 300 de propuneri au fost recepționate și analizate de Cancelaria de Stat.* Ulterior, Strategia urmează a fi discutată și propusă spre adoptare Parlamentului Republicii Moldova. Abia după asta, ar urma să fie elaborat un plan de acțiuni pentru aplicarea ei.

Proiectul este orientat spre alinierea proceselor la nivel de legislație, administrație și planificare la principiile Agendei 2030 pe termen lung. Prin urmare, obiectivele de dezvoltare urmează să fie transpuse în politicile naționale, iar ulterior pot fi formulate în mod specific de către fiecare minister în parte. Mai târziu, regiunile și autoritățile locale vor utiliza acest cadru pentru dezvoltarea locală. Procesul de evaluare și implementare este realizat în colaborare și în conformitate cu următoarele principii: „nimeni nu este lăsat în urmă”, responsabilitate partajată, responsabilizare, abordare integrată și acceptare generală [9].

Unele din instituțiile principale responsabile de implementarea procesului de planificare strategică în Republica Moldova sunt: **autoritățile administrației publice centrale** – organele centrale de specialitate ale statului reformate care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de acti-

vitare ce le sunt încredințate, elaborează și promovează politicile publice la nivel național, intersectorial și sectorial [1].

În vederea atingerii priorităților imediate și a obiectivelor de dezvoltare pe termen lung, autoritățile administrației publice centrale, și-au trasat ca obiectiv de activitate stabilite pentru anul 2022, elaborarea strategiilor sectoriale ce reies din directivele UE și Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale: care este responsabil de elaborarea și promovarea politicilor în domeniul transportului, construcțiilor, securității și eficienței energetice, tehnologiei informației și comunicațiilor, dezvoltării locale și regionale, promovarea proiectelor de infrastructură naționale pentru creșterea calității vieții.

Guvernul a aprobat la data de 26.01.2022 documentul de politici „Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2022-2028”, care reprezintă viziunea strategică și prioritățile Guvernului de abordare a dimensiunilor teritoriale, a intervențiilor sectoriale, precum și relațiile instituționale care să faciliteze parteneriatul dintre autoritățile publice centrale și locale. Strategia este focusată atât pe susținerea regiunilor defavorizate, cât și pe creșterea competitivității între regiuni. SNDR se bazează pe coordonarea interministerială a acțiunilor Guvernului, direcționate pentru sprijinirea regiunilor și localităților țării.

Totodată, în luna decembrie 2022, urmează a fi aprobat de Guvern și transmis Parlamentului, proiectul de lege privind elaborarea *Programului de dez-*

voltare strategică a domeniilor transport și infrastructura drumurilor (strategia de mobilitate).

În domeniul energetic, prioritățile strategice ale Guvernului sunt fundamentate în *Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102 din 05.02.2013, care oferă repere concrete pentru dezvoltarea sectorului energetic în Republica Moldova, cu scopul de a asigura baza necesară creșterii economice și a bunăstării sociale. Prin acest document, Guvernul Republicii Moldova prezintă viziunea și identifică oportunitățile strategice ale țării în contextul energetic aflat într-o rapidă schimbare din spațiul geopolitic ce include regiunea Europei Centrale, de Est și de Sud, Rusia și regiunea Caucazului.

Strategia evidențiază problemele prioritare ale țării, care solicită soluții rapide și o redimensionare a obiectivelor în conformitate cu necesitatea realizării unui echilibru optim între: resursele interne (atât cele utilizate în prezent, cât și cele previzionate) și necesitățile de urgență ale țării, obiectivele Uniunii Europene și ale Comunității Energetice și țintele naționale, obligațiile internaționale privind tratatele, acordurile și programele (inclusiv politica de vecinătate) la care Republica Moldova este membră. Sînt definite obiectivele strategice generale pentru perioada 2013-2030 și obiectivele strategice specifice pentru etapele 2013-2020 și 2021-2030, cu specificarea măsurilor de implementare a acestora.

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene: realizarea politicii externe a Republicii Moldova în con-

cordanță cu interesele naționale, inclusiv monitorizarea și coordonarea procesului de integrare europeană a țării, participarea la promovarea intereselor economice ale țării, și prestarea serviciilor calitative cetățenilor stabiliți peste hotare.

Documentul strategic de bază a acestui minister constituie „Acordul de Asocierie între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora” pe de altă parte a fost semnat la 27 iunie 2014 la Bruxelles, Belgia. La 23 iunie 2022, Consiliul European a recunoscut perspectiva europeană a Republicii Moldova și a decis să-i acorde statutul de țară candidată pentru aderare la Uniunea Europeană.

În acest context, Comisia Europeană a fost invitată să transmită Consiliului European un raport cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute în avizul său din 17 iunie 2022, ca parte a pachetului său periodic de extindere. Consiliul European va decide asupra etapelor următoare o dată ce vor fi îndeplinite pe deplin toate condițiile. În vederea coordonării eforturilor autorităților naționale a fost elaborat un plan de acțiuni pentru implementarea celor 9 condiții formulate de către Comisia Europeană. Proiectul planului a fost discutat la ședința Comisiei Naționale pentru Integrare Europeană (CNIE) din 13 iulie 2022 și a fost adoptat la 4 august 2022.

Planul de acțiuni conține pașii următori, ce urmează a fi realizați către vara anului 2023. Planul de acțiuni aprobat la CNIE, a fost consultat de MAEIE, împreună cu echipa de la Cancelaria de stat și instituțiile naționale, cu reprezentanții

societății civile și cu Comisia Europeană. Documentul conține acțiuni, termeni și instituții responsabile pentru fiecare din cele 9 domenii: reforma justiției, cadrul electoral, combaterea corupției, deoligarhizarea și reducerea influenței intereselor private, combaterea criminalității organizate și spălării banilor, îmbunătățirea serviciilor publice, reforma administrației publice, managementul finanțelor publice, implicarea societății civile, drepturile omului.

Ministerul Justiției: elaborarea și promovarea politicilor publice în domeniul justiției pentru a asigura un sistem judiciar independent și o justiție transparentă și echitabilă, respectarea și apărarea drepturilor omului, lupta eficientă cu corupția și edificarea statului de drept.

Principalul document strategic implementat în domeniul justiției de către minister la moment este *Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia*, aprobată prin Legea nr. 211 din 06.12.2021.

Ministerul Finanțelor: realizarea managementului finanțelor publice și elaborarea politicilor privind bugetul și procesul bugetar, datoria sectorului public, activele și patrimoniul statului, taxele și impozitele, vama, evidența contabilă, audit, achizițiile publice, control financiar-public intern, sectorul financiar-bancar și nebanca, salarizarea în sectorul public, valori și activitatea de evaluare.

Strategia de dezvoltare a Managementului Finanțelor Publice, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 573 din

06.08.2013, conține o sinteză a reformelor planificate și a reformelor în curs de desfășurare, prin consolidarea într-un singur document a mai multor acțiuni de politici și strategii dedicate în mai multe componente critice ale managementului finanțelor publice.

Strategia prezintă starea actuală în domeniul managementului finanțelor publice și rezumă obiectivele la nivel înalt, atât pe termen scurt, cât și aspirațiile pe termen lung, pentru realizarea standardelor și practicilor UE și celor internaționale.

Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice, a fost extinsă până în 2023, prin Hotărârea Guvernului nr. 9 din 20 ianuarie 2021 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 573/2013 privind aprobarea Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice 2013-2020, fiind extins termenul de implementare. Modificările operate au avut ca scop menținerea unei politici consecvente de management al finanțelor publice, prin asigurarea implementării integrale a obiectivelor specifice de dezvoltare și atingerea rezultatelor pe toate domeniile de bază.

Totodată, Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, prevede aprobarea a unei *noi Strategii de dezvoltare a managementului finanțelor publice* – perioada octombrie 2022.

Ministerul Economiei: asigurarea unei orientări strategice a economiei naționale, elaborarea de politici publice pentru dezvoltarea sectoarelor prioritare ale economiei și crearea unui mediu de reglementare stimulativ pentru antreprenoriatul privat.

În planul de activitate al Ministerului Economiei pentru anul 2022, ca obiectiv de activitate este procesul de definitivare și promovare a *proiectului Strategiei pentru o economie incluzivă, durabilă și digitală până în anul 2030* – termen de realizare trimestrul II 2022, la moment nefiind încă aprobată de cabinetul de miniștri.

Strategia indică domeniile și direcțiile prioritare de intervenție pentru dezvoltarea durabilă pe termen lung a Republicii Moldova și reprezintă documentul strategic de referință pentru toate documentele de politici la nivel național, regional și local, urmând ca autoritățile publice centrale să întreprindă măsurile necesare pentru transpunerea acestora în strategiile sectoriale.

Ministerul Agriculturii și Industrii Alimentare: elaborarea, promovarea și implementarea politicilor publice în domeniile agriculturii și producției alimentare, dezvoltării rurale, precum și în domeniile conexe, inclusiv, cercetare științifică de specialitate, irigarea, conservarea și managementul durabil al solurilor.

Principalele documente strategice ale ministerului ce derivă din planul de activitate și obiectivele stabilite sunt:

- *Strategia națională pentru dezvoltarea agricolă și rurală pentru anii 2022-2027* - se află la etapa de analiză și consultare publică, prin care, actorii vizati se expun și vin cu propuneri și recomandări pentru îmbunătățirea lui. Strategia conține patru obiective generale, care includ crearea, adaptarea și modernizarea instrumentelor și a mecanismelor de lucru în susținerea dezvoltării comunităților rurale și a ramurii agricole.

- *Strategia Securității Alimentare a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030*, aprobată de Guvern la data de 09.11.22. Scopul acesteia constă în asigurarea accesului fizic și economic al cetățenilor la alimente suficiente, sigure și nutritive, necesare pentru satisfacerea nevoilor și preferințelor alimentare, în vederea menținerii unui mod de viață activ și sănătos. Conform Strategiei, sporirea securității alimentare va fi asigurată prin crearea premiselor de dezvoltare a unui sistem alimentar, de aprovizionare și de protecție socială eficientă și rezilientă la situații de urgență și crize. Astfel, în următorii opt ani, eforturile Guvernului vor fi îndreptate spre dezvoltarea unor sisteme alimentare sustenabile și de management al riscurilor în contextul situațiilor de criză la nivel național și internațional. Totodată, va fi pus accentul pe protecția și îmbunătățirea calității vieții grupurilor defavorizate, pe sporirea competitivității produselor agricole, facilitarea comerțului internațional, dezvoltarea ramurilor conexe de produse agroalimentare și pe consolidarea calității și siguranței alimentelor.

Ministerul Educației și Cercetării: elaborarea și promovarea politicilor în domeniile educației, cercetării, tineretului și sportului pentru asigurarea unei educații inclusive, echitabile și de calitate, pregătirea cadrelor calificate pentru economia națională, dezvoltarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții, sporirea calității cercetărilor științifice și a relevanței rezultatelor științifice pentru mediul de afaceri, dezvoltarea oportunităților pentru tineri, dezvoltarea sportului în masă și a sportului de performanță.

- *Strategia de dezvoltare „Educația 2030”* - se află la etapa de analiză și consultare publică. Proiectele Strategiei de dezvoltare „Educația 2030” și Programului de implementare a acesteia urmează să fie supuse avizării Autorităților Publice Centrale (APC) pentru ca ulterior să fie aprobate de Guvernul Republicii Moldova.

În conformitate cu Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021, precum și în scopul implementării Strategiei naționale de dezvoltare și dezvoltării sectorului de tineret, a demarat procesul de elaborare a Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030” și a Programului de implementare.

- *Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”* – termen de aprobare aprilie 2022, la moment se află la etapa de analiză și consultare publică.

Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030”, este cel de-al patrulea document de politici publice în domeniu. Fundamentată în concluziile și recomandările din raportul de evaluare finală a *Strategiei naționale de dezvoltare a sectorului de tineret 2020*, strategia *Tineret 2030* abordează bunăstarea tinerilor prin prisma necesității dezvoltării unui ecosistem de instituții și actori responsabili care își coordonează activitățile și își bazează intervențiile pe necesitățile reale ale tinerilor. Chiar dacă subiectul principal al politicii statului îl constituie tinerii, strategia sectorului de tineret trasează intervenții orientate pe activitatea structurilor asociative și grupurilor de inițiativă ale tinerilor, lu-

crătorilor de tineret, instituțiilor publice și private, autorităților publice ca elemente de realizare a politicii urmărind obiectivele de dezvoltare și activizare a tinerilor.

Ministerul Culturii: elaborarea și promovarea politicilor în domeniul culturii; asigurarea și promovarea buneii funcționări a industriilor creative; restaurarea, conservarea și promovarea patrimoniului național; promovarea imaginii Republicii Moldova pe plan național și internațional prin realizările culturii; susținerea oamenilor de creație. [7].

Principalele documente de politici strategice ale ministerului:

- *Strategia de dezvoltare a culturii „Cultura 2020” și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia*, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 271/2014 din 09.04.2014.

- *Strategia pentru cultură și patrimoniu 2030* – la moment la etapa de analiză și consultare publică. Urmează a fi aprobată de cabinetul de miniștri, conform obiectivelor aprobate, în noiembrie 2022

Ministerul Sănătății: îmbunătățirea sănătății populației prin elaborarea și monitorizarea politicilor, strategiilor și programelor de acțiune în domeniul sănătății care să asigure un acces echitabil la servicii de sănătate de calitate, continue, durabile și cost-eficiente tuturor cetățenilor; susținând și promovând intervențiile de protecție, prevenție și promovare a sănătății și modului sănătos de viață.

Strategia națională de sănătate 2022-2031 – la moment în proces de analiză și consultări publice (termenul când urma a fi aprobată de către cabinetul de miniștri – decembrie 2021).

Proiectul Strategiei Naționale de Sănătate 2031 reprezintă documentul de politică publică de planificare strategică pentru sistemul de sănătate, care se bazează pe șase componente: guvernarea sistemului de sănătate; resursele umane în sănătate; finanțarea sistemului de sănătate; medicamente și dispozitive medicale; prestarea serviciilor de sănătate; sănătate publică.

Proiectul își propune să consolideze managementul sistemului de sănătate din Republica Moldova, prin îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor din perspectiva unei viziuni integrate, care să includă prevederi în toate politicile sectoriale. Obiectivul prioritar este de a dezvolta și consolida un sistem de sănătate modern și eficient, organizat în baza principiilor de acoperire universală cu servicii calitative de sănătate.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale: definirea, coordonarea și implementarea strategiei și politicilor Guvernului în domeniul muncii, al relațiilor de muncă, al egalității de șanse între femei și bărbați, al familiei, al protecției sociale și al persoanelor vârstnice, în vederea îmbunătățirii calității vieții cetățenilor, asigurării coeziunii sociale și reducerii sărăciei prin asigurarea unui sistem social și de ocupare de calitate, echitabil și accesibil pentru toți cetățenii.

Principalele documente de politici strategice ale ministerului:

- *Strategia națională privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017–2021;*

- *Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023, aprobată prin HG nr. 281 din 03.04.2018;*

- *Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați pe anii 2017-2021;*

- *Programul de țară privind Munca Decentă pentru anii 2021-2024;*

- *Decent work country programme 2021-2024;*

- *Programul național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026;*

- *Programului național de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2017-2022;*

- *Programului național de dezinstituționalizare a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2018-2026.*

Ministerul Mediului: asigurarea dreptului cetățenilor la un mediu sănătos, prin îmbunătățirea calității mediului și utilizarea rațională și responsabilă a resurselor naturale, având în vedere necesitățile generației actuale și celor viitoare, prin decuplarea utilizării resurselor naturale și impactului asupra mediului de creșterea economică și prin consolidarea și excluderea riscurilor de corupere în instituțiile de mediu.

Ministerul Mediului a inițiat începând cu data de 09.08.2022, elaborarea *Strategiei de mediu până în anul 2033*. Respectiv, la moment proiectul se află la etapa de analiză și consultări publice.

Strategia de mediu până în anul 2033 va fi documentul de politici cadru pentru domeniul protecției mediului care va include obiectivele și prioritățile naționale pentru 10 ani în următoarele subdomenii: bună guvernare de mediu, prevenirea poluării mediului, protecția aerului atmosferic, gestionarea durabilă și protecția resurselor de apă, a resurselor de sol, a resurselor minerale utile, a biodiversității și ecosistemelor naturale (păduri, zone umede, arii naturale pro-

tejate de stat, etc.), gestionarea integrată a deșeurilor și substanțelor chimice, biosecuritatea, atenuarea și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, ș.a.

Strategia va sta la baza dezvoltării programelor și planurilor de acțiuni pentru subdomeniile menționate, care urmează a fi implementate în scopul asigurării atingerii obiectivelor acesteia și garantării unui nivel înalt de protecție a mediului și a sănătății umane și o ameliorare a calității vieții și a mediului înconjurător în Republica Moldova.

Ministerul Afacerilor Interne: prestarea serviciilor de calitate în domeniul ordinii publice și securității pentru protejarea drepturilor și libertăților omului, a proprietății publice și private, asigurând o calitate mai bună a vieții într-un mediu sigur și transparent.

La data de 23.09.2022, Guvernul a aprobat *Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne (SDDAI) pentru anii 2022-2030*.

Proiectul Strategiei stabilește viziunea de dezvoltare strategică a sistemului afacerilor interne până în anul 2030 și asigură dezvoltarea acestuia într-un mod sustenabil și funcțional, bazat pe aplicarea legii, protejarea interesului cetățeanului și prestarea serviciilor de calitate.

Este pentru prima dată când MAI are un astfel de document de politici, integrat, care prevede o nouă abordare a domeniilor specifice sistemului afacerilor interne, plecând de la beneficiile aduse cetățenilor, astfel încât mediul social să rămână stabil și sigur.

Noua abordare în cadrul acestui document strategic de dezvoltare a fost determinată inclusiv de amenințările și

de mediul instabil, generat de agresiunea Rusiei asupra Ucrainei. Astfel, pentru elaborarea Strategiei au fost luate în calcul și noile riscuri regionale, apărute o dată cu izbucnirea războiului din proximitatea Republicii Moldova. Pe lângă analizele efectuate pe domeniile de intervenție pe timp de pace, avem trasee priorități ce țin de sporirea capacității rezilienței țării la situații de criză sau consecințele de mai lungă durată generate de noul tablou de securitate regional.

La baza noului document de politici publice stau prevederile Acordului și Agendei de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova, precum și a Foii de parcurs a MAI, în contextul obținerii statutului de țară candidat la aderare în UE. Totodată, prioritățile și obiectivele strategice sunt formulate în vederea realizării Programului de activitate a Guvernului „Moldova vremurilor bune” și Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2030”.

Ministerul Apărării: elaborarea politicii de apărare, conducerea și coordonarea procesului de construcție și dezvoltare a Armatei Naționale, determinarea în timp util a riscurilor și amenințărilor cu caracter militar, precum și a necesităților privind pregătirea sistemului național de apărare pentru asigurarea securității militare a statului.

Principalul documente strategice al domeniului apărării este:

- *Strategia națională de apărare și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2018–2022*, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. HP134/2018 din 19.07.2018.

- *Strategia securității naționale a Republicii Moldova*, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. HP153/2011 din 15.07.2011. Strategia securității naționale a Republicii Moldova pornește de la interesele naționale, răspunde la amenințările și la riscurile cu impact asupra securității naționale, stabilește obiectivele sistemului de securitate națională, identifică mijloacele și căile de asigurare a securității naționale. Strategia este totodată un act politico-juridic pe termen mediu ce permite adaptarea la evoluțiile interne și externe a politicii în domeniul securității naționale, identificarea segmentelor specifice ale sistemului de securitate națională care necesită reformare, elaborarea unui plan realist de implementare a reformelor. [2].

Guvernul nu este singurul agent al schimbărilor în societate, dar are un rol-cheie de coordonare, leadership, mobilizare și inspirație pentru alți actori. Strategia „Moldova Europeană 2030” va contribui la realizarea acestor funcții, definind o serie de intervenții prioritare – regulatorii, instituționale, bugetare, investiționale, educative, care vor avea impact pozitiv direct asupra bunăstării și vor contribui la descătușarea potențialului oamenilor pe plan antreprenorial, educațional, cultural, productiv etc.

Urmând imperativul integrării europene, exprimat nemijlocit prin imple-

mentarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, Strategia „Moldova Europeană 2030” adoptă conceptul utilizat de țările Uniunii Europene pentru măsurarea calității vieții oamenilor în zece dimensiuni, sporirea calității vieții fiind scopul strategic al documentului. În același timp, Strategia „Moldova Europeană 2030” este contribuția Republicii Moldova la realizarea Agendei de dezvoltare durabilă 2030, adoptată de către țările membre ale Organizației Națiunilor Unite în septembrie 2015.

Astfel, Strategia „Moldova Europeană 2030” transpune țintele, în special cele considerate acceleratori ai dezvoltării, și indicatorii Agendei 2030 adaptați la contextul național al Republicii Moldova.

În *fine*, pentru a consolida procesul de planificare a politicilor publice este necesar de a formula ținte concrete și de a îmbunătăți procesul de raportare privind implementarea politicilor publice. Pentru a spori eficiența implementării politicilor și programelor în toate ministerele de resort sunt necesare analize de performanță ale unităților de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor și lansarea planurilor de „îmbunătățire a performanței” acestora.

BIBLIOGRAFIE

1. Constituția Republicii Moldova, 29.07.1994, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 1 din 12.08.1994.
2. Hotărârea Parlamentului nr. HP134/2018 din 19.07.2018 cu privire la aprobarea *Strategiei naționale de apărare și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de apărare pentru anii 2018–2022*.

3. Hotărîrea Guvernului nr. 235 din 13.10.2021 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022.

4. Hotărîrea Guvernului nr. 271 din 09.04.2014 cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a culturii „Cultura 2020” și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia.

5. Hotărîrea Guvernului nr. 610 din 03 iulie 2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului.

6. Legea cu privire la Guvern, nr.136 din 07.07.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 252 din 19.07.2017.

7. Legea culturii nr. 413-XIV din 27 mai 1999 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 199).

8. Legea privind administrația publică centrală de specialitate, nr. 98 din 03.08.2012. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.160-164, din 03.02.2013.

9. Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova MOLDOVA VREMURILOR BUNE pentru anii 2016-2018. În: www.gov.md